

першість іншим жанрам, пов'язаним із впливом провідної ідеології у КНР, але зберегла свої традиційні форми й досі є одним з найцінніших артефактів.

Література:

1. Mackerras C. Chinese and Western Drama Traditions: A Comparative Perspective. *China and Other Spaces*. Danvers: CCC Press, 2009. Pp. 21–34.
2. Mackerras C. Traditional Chinese theatre. *Routledge Handbook of Asian Theatre*. London and New York: Routledge, 2016. Pp. 31–50.
3. Wichmann E. Listening to Theatre: The Aural Dimension of Beijing Opera. Honolulu : UH Press, 1991. 342 p.
4. Zhang Ning A Semiotic Study in the Chinese Theater. MPhil. The Chinese University of Hong Kong. 1987. 155 p.

УДК 784.9:78.071.2(477)

Мяо ЧЖАН

(Івано-Франківськ, Україна)

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СОЛЬНОГО СПІВУ ВАЛЕНТИНИ АНТОНЮК НА ЗАСАДАХ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ

Сучасні методики навчання співу окрім етнічних традицій та авторських підходів мають також вагомі наукові принципи, які застосовуються у пошуку нових експериментальних концепцій. Серед них – лінгвокультурологія. Це відносно нова галузь знань на перетині культурології, мовознавства, країнознавства, психолінгвістики [3, 17–18]. Використання лінгвокультурологічних аспектів у методиках співу зумовлюється процесами глобалізації, академічною мобільністю як здобувачів освіти, так і викладачів. Лінгвокультурологія також є важливою складовою аналізу процесів міжкультурної комунікації. Дослідники застосовують теорію лінгвокультурології не лише для швидкого освоєння методики співу, але й спрямовуючи її на практичні, чітко орієнтовані цілі постановки, дихання, фразування, інтерпретації тощо. Серед них, зокрема, слід виділити методику соль-

ного співу доктора культурології, професора Національної музичної академії Валентини Антонюк (Київ). Її методика заснована на лінгвокультурологічній теорії, що відкриває значні перспективи у навчанні вокалу.

Теорія і методика навчання співу В. Антонюк реалізована у підручнику «Вокальна педагогіка (сольний спів)» [1] та у статтях і методичних виданнях стосовно навчання іноземців сольного співу крізь призму діалогу культур [2]. Для роботи зі студентами-співаками Китаю важливими постають не лише технічні, але й загальностильові проблеми, зокрема – ідентифікації чи самоідентифікації в музиці, національної ментальності у відтворення жанрів, форм, виконавських манер, специфіки художньо-образного мислення в інтерпретації музичних творів, взаємодії вербальної та мелодичної компонент.

У підручнику Валентини Антонюк актуалізована проблема діалогу культур крізь призму розуміння вокалістами творів мовами оригіналу, а також у процесі навчання іноземців. Стрімка глобалізація світових культуротворчих процесів змушує враховувати універсальні й специфічні (професійні) характеристики представників різних народів у вирішенні найрізноманітніших проблем міжкультурного діалогу. Для вокальних педагогів, які навчають іноземців – це потреба знати заздалегідь саме ті професійні ситуації, в яких велика вірогідність міжкультурного непорозуміння, а також непересічна важливість визначення й точного позначення тих глибинних етнокультурних цінностей, що складають основу розуміння чужої мови та культури, а не одні лише формальні етикетні ситуації.

Для педагога-вокаліста у роботі з іноземними студентами пріоритетними постають взаєморозуміння, розуміння менталітету, взаємостосунків мови і культури. Валентина Антонюк зазначає: «Менталітет утворюють саме мова й культура, через індивідуальний досвід. Будучи породженням чотирьох джерел (мова, культура, індивідуальність, діяльність), менталітет складає *modus vivendi*, визначаючи певний аспект життєдіяльності людини (професійний чи національний). Якщо ж говорити про співаків, то, незалежно від етнічного походження, саме рідномовні джерела формують не лише особливий фонетичний склад

мовлення, а й самобутній спосіб вокалізації фонем, які є найприкметнішими ментальними ознаками тієї чи іншої національної школи сольного співу» [1, 72–73]. У кожному окремо взятому випадку, як і в усьому навчальному процесі вокальна культура постає широкою знаковою системою. Вона також визначає конкретні моделі роботи педагога, зокрема у міжетнічному діалозі.

У процесі навчання іноземців сольного співу Валентина Антонюк розрізняє різні рівні міжкультурного діалогу, до котрого входить мова жестів, міміка і пантоміміка, а також особливе, метамовне явище мистецької психічної енергії, – «художня або мистецька енергія». Невербальна комунікація сприяє формуванню у майбутніх вокалістів так званої «індивідуальної емоційної інграми – творчої якості, що характеризує індивідуальний стиль виконавця» [1, 73].

Спектр семантичних значень вокально-педагогічної системи, на думку педагога В. Антонюк, повинен синтезувати різноманітні типи музичних знаків: від суто вокально-технічних до комплексних за своєю природою знаків-інтонацій, включаючи пластичні, жестові. Синтез лінгвістичної та музичної семіотики, таким чином, будуть становити єдиний масив семантичних знаків кодової структури вокальної педагогіки.

Вокальне виконавство кожної нації чи етносу має свої особливості, свій педагогічний досвід. Навчально-виховна робота педагогів сольного співу становить унікальне синтезування власної школи та національних шкіл у закладах освіти інших країн їхньої діяльності. Це вимагає від сторін навчального процесу толерантного міжетнічного діалогу та знання основ чужої музичної та лінгвокультурної традиції. Міжкультурна комунікація не може бути лише пасивною, односторонньою – як спрямування зі сторони педагога. Це й активна діяльність студента, у пізнанні традицій європейських та світових музичних, зокрема вокальних культур. У цьому сенсі важливе значення лідерських і професійних якостей як педагога, так і його послідовників.

Досвід Валентини Антонюк становить зразок для методики і дидактики праці з іноземними студентами співу. Одним з їх вагомих компонентів є звернення до основ культури, закладених у фольклорних вокальних зразках, які дозволяють зрозумі-

ти і сприйняти ладові, мелодичні, метро-ритмічні, образно-емоційні, тематичні та жанрові особливості народної музичної творчості, сформовані упродовж довгого історичного періоду.

Перспектива міжетнічного спілкування у навчанні вокального мистецтва – це синтез різних національних художніх культур у новому досвіді, котрий може бути реалізований у навчальних закладах різних рівнів.

Література:

1. Антонюк В. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник. Київ, 2007. 174 с.
2. Антонюк В. Навчання іноземців сольного співу як діалог культур. *Українське музикознавство: науково-методичний збірник НМАУ імені П. І. Чайковського*. Вип. 36. Київ, 2010.
3. Загнітко А., Богданова І. Лінгвокультурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 3-є вид., перероб. і доп. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 287 с.

УДК 783:271

Анастасія ЩИРБА
(Львів, Україна)

ТРАДИЦІЙНА ПОХОВАЛЬНА ОБРЯДОВІСТЬ СХІДНИХ ЦЕРКОВ У КОНТЕКСТІ МУЗИЧНИХ ЖАНРІВ

Поховальна обрядовість християнського Сходу маловідома і ще менше вивчена. Існуючі дослідження є або загальним описом похоронного обряду, або розглядають проблеми суто богословського чи літургійного характеру (П. Галадза, К. Кеннеді, М. Арранц, Є. Вельковська та ін.). Ймовірно, така ситуація спричинена відсутністю видань первинних літургійних джерел, особливо нотних. Натомість, Панахида як авторська композиція, отримувала своє опрацювання у дослідженнях О. Нікітюк («Панахида за померлими з голоду», Є. Станковича); К. Стеценко-Цареградської, Т. Миронюка («Панахида» К. Стеценка) та ін.

Метою статті є визначення ролі похоронних ритуалів Східних Церков у історико-культурному процесі. Наукова новизна